

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. V. An in Ecclesia sit potestas conferendi Indulgentias.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

videatur obligatus ad utramque poenā proportionatē ad gravitatem illius & materiae confessionis, necessariae scilicet vel liberæ.

Secunda pars Conclusionis est communior Doctorum. Probatur: quia impositio poenitentiae est actus judicialis; debetque fieri cum proportionem ad multitudinem & gravitatem peccatorum; ergo non potest fieri, nisi præhabita illorum cognitione.

Contrarium tamen docet Navarrus c. 26. n. 22. & plures alii, quorum opinionem Diana P. 2. Traçt. 1. Miscell. Resol. 53. probabilissimam existimat. Quæ ad hoc juvare potest, ut non exigatur iterata confessio tam distincta & exacta, quam fuerit ab initio necessaria ad obtinendam absolutionem.

Deinde ex hac parte jam satisfactum erat integritati confessionis, quæ principaliter requiritur in ordine ad absolutionem. Quare sufficere præbere alteri Confessario talem

notitiam, quâ prudenter possit dirigi in permutanda poenitentia, vel sufficere dicere specialiter illa peccata, quorum intuitu talis poenitentia inter plures partes fuisset imposita. Immo interdum sufficere uno verbo dicere: Similem huic confessionem alias feci, & similia peccata dixi, de quibus nunc denovo me accuso. Adde, Sacerdotem dum actu absolvit, vel primo poenitentiam imponit, frequenter non recordari distinctè peccatorum in speciali, sed potius statim poenitentis in confuso. Interdum etiam fieri posset, quod poenitens sit oblitus peccatorum sigillatim, & tamen iusta appareat ratio commutandi. Immo tam aperta posset esse causa commutationis, ex solo statu poenitentis, etiam independentè à qualitate peccatorum, ut prudenter fieri posset gratiosa remissio, accedente sortè impo-

nitentiã aliam poenitentiam faciendi.

QUÆSTIO V.

An in Ecclesia sit potestas conferendi Indulgentias?

Obaffinitatem cum satisfactione sacramentali, quam etiam suo modo supplere potest, agi hinc eadem operã solet de satisfactione, quæ applicatur per Indulgentias. Quarum nomine intelligitur remissio poenæ temporalis debitæ ob peccata quoad culpam remissa, quæ quidem non fiat virtute Sacramenti vel maritrii, sed per satisfactionem Christi Domini & justorum nobis applicatam ab habente potestatem.

Primi qui Indulgentias impugnarunt sunt Waldenses, seu Pauperes de Lugduno: quos more suo secutus est Wicleffus art. 42. damnato in Concilio Constantiensi sess. 8. Wicleffum secuti sunt Hussita, ut intelligi potest ex l. 1. Cochlai de Historia Hussitarum. Hos imitatus Lutherus ab impugnatione indulgentiarum

Herincx Sum. Theol. Pars 4.

hæresim suam auspiciatus est: cui adhæserunt Melancthon, Illyricus, Heshusius. Etiam in Concilio Constantiensi impugnavit Calvinus, & copiosissimè Kemmitius. Ita refert Bellarminus l. 1. de Indulgentiis c. 1.

Verum esse in Ecclesia potestatem concedendi Indulgentias definivit Trid. sess. 25. in Decreto de Indulgentiis, & Concilium Constantiense sess. 8. Eandem veritatem apertè supponit Concilium Lateranense sub Innocentio III. c. 62. & refertur c. Cum ex eo, de Pœnit. & remiss. ubi emendantur in hac re abusiva, & potestas Episcoporum in taxa Indulgentiarum determinandã restringitur.

Similis emendatio legitur in Concilio Lugdunensi sub Innocentio IV. & refertur c. 1. de Pœnit. & remiss. in 6. Eandem veritatem supponit Concilium Viennense concedens (ut refertur Clem. unic. de Reliq. & Venerat. Sanctorum) Indulgentias iis, qui divinis officiis intersunt in festo & per Octavam Corporis Christi. Quæ Conciliorum generalium, atque ad eod. Ecclesiæ Catholicæ, quæ errare nequit, doctrina, abundè sufficit: quantumvis Sectarii Concilia legitima, à quibus damnantur, contemnant, secuti exempla veterum Hæreticorum, qui similiter Concilia generalia (quorum tamen in Ecclesia est saluberrima auctoritas juxta Augustinum Epist. 118) nihili faciebant, uti Ariani Nicænum, Nestoriani Ephesinum, Eutyriani Calcedonense; & sic de ceteris.

Neque præfata Concilia Indulgentias noviter induxerunt, sed de eis tamquam antiquã & usitatã, in qua dudum abusus irrepserant, agunt. Nam (ut ex probatis auctoritatibus refert Bellarminus lib. 1. de Indulgentiis cap. 3.) earum potestatem etiam usurpasse legitur Innocentius III. ante celebrationem Concilii Lateranensis, concedens indulgentias plenarias pro auxilio terræ sanctæ; & ante illum Eugenius III. dans per litteras generales indulgentiam proficiscentibus ad bellum sacrum: & ante hunc Paschalis II. in Concilio Lateranensi anno 1116. concedens indulgentias quadraginta dierum iis, qui ad Concilium venerant: & ante illum Urbanus II. in Concilio Claramontano dans indulgentias proficiscentibus ad bellum sacrum: & ante Urbanum Gregorium VII. frequenter in suis Epistolis concedens indulgentias: & ante 800. annos Sergius II. & antea adhuc Leo III. (qui sedere cepit anno 795.) teste S. Ludgero in Epistola, quam refert Surinus Tom. 2. die 5. Martii post vitam S. Switherti c. 9. Indulgentias quoque in diebus stationum principaliter esse concessas à Gregorio Magno testis est Guilielmus Atrifiodorensis, & post eum D. Thomas 4. d. 20. quasi. 1. art. 3. quasiunc. 2. Vide Bellarminum supra, & l. 2. c. 20. Et Suarez d. 49. sect. 2.

Ac ne indulgentiarum vestigia in Statutis antiquissimorum Conciliorum & scriptis

40. Sed eas concedendi potestatem in Ecclesia esse, docent varia Concilia generalia,

Quorum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

41. Accedit usus antiquus Pontificum.

42. Indulgentiis

tiarum ve-
stigium re-
peritur in
antiquissi-
mis Conci-
liis.

tis veterum Patrum deesse conquerantur
Hæretici (è quibus Kemnitiis impudenter
mentitur eas coepisse circa annum 1200.
nec antea ullum de eis Auctorem scripsisse :
cùm tamen idem primos earum, utique jam
dudum usitatarum, impugnatores faciat
Waldensis, qui apparuerunt circa annum
1170. & Alexandrum III. qui cepit sedere
anno 1159. fateatur scripsisse de indulgen-
tiis, quæ fiebant in dedicationibus Ecclesia-
rum, aut dabantur conferentibus aliquid ad
ædificationem pontium, ut refert Bellarm. l. 2.
c. 20.) Concilium Nicænum can. 12. aliàs II. cir-
ca lapsos pœnitentes, si serio pœniteant, sta-
tuit: *Postmodum vero* (seu post aliquam pœni-
tentiam peractam) *licet Episcopo de his aliquid
humanius cogitare*: negligentiores autem jubet
Concilium explete omnino tempus defini-
tæ pœnitentiæ; his itaque nihil, prioribus
aliquid indulgendum confer. Confona sta-
tuerat antea Concilium Ancyranum can. 4.

43.
Nec non in
scriptis S.
Cypriani.

His accedit Cyprianus Martyr Epist. 46.
aliàs lib. 3. Ep. 11. qui Urbano & Sidonio in
hæresim lapsi signovit, & confessis ac con-
tritis sine ulla pœna indulgit. Vide etiam
eundem Epist. 52. aliàs l. 4. Epist. 2. ubi de
Trophimo agit. Unde constat non solum
agere ipsum de indulgentia, quæ detur de
pœnitentiis injunctis (quarum formulæ fre-
quentes olim erant) sed etiam antequam
injunctæ essent. Et planè ex eadem causa
remitti poterant antequam injungerentur,
ex qua remitti poterant jam injunctæ. Quia
verò lapsi abbreviationem pœnitentiæ im-
positæ sive imponendæ impetrare cona-
bantur per Confessores in carceribus con-
stitutos, jamque martyrizandos, atque
ita ad Dominum tendentes, qui se per
pistolam ad Episcopum ejus rei gratiâ scri-
ptam interponebant, monet eisdem Mar-
tyres & Confessores Cyprianus Epist. II. aliàs
l. 3. Ep. 5. ne cum enervatione Ecclesiasticæ
disciplinæ nimis essent in hoc faciles, nec
nisi dignos ad ejusmodi indulgentiam (quo
nomine Cyprianus frequenter utitur) seu
gratiam accipiendam Episcopis cum litteris
præsentarent. Vide Argumentum Epistola,
& Pamelium in notis ejusdem, & in notis E-
pist. 21. & 23. Quare Tridentinum sess. 25. in
Decr. de Indulg. verissimè dixit, quod Eccle-
sia hujusmodi potestate divinitus sibi tradita, anti-
quissimis etiam temporibus usa fuerit.

44.
Varius addunt
locum Apo-
stoli. 2. Cor.
2.

Quin immo putant multi Interpretes &
Theologi Apostolum 2. ad Cor. 2. dedisse
incestuoso jam pœnitenti indulgentias, dum
ait: *Nam & ego quod donavi, si quid dona-
vi, propter vos in persona Christi. Rogave-
rant enim Corinthii Apostolum, ut ince-
stuoso excommunicato & jam seriam pœ-
nitentiam agenti, condonaret quod super-
erat pœnitentiæ; cum esset periculum ne
fortè nimia tristitiâ absorberetur: quibus
Apostolus annuit, ut ipsi nomine suo in-
dulgeret. Id autem dicit se fecisse in per-*

sona Christi sive auctoritate à Christo ac-
cepta, idque propter ipsos five communem
ipsorum utilitatem, ne ob Prælati severita-
tem detur locus infidijs satanæ. Ita expli-
cat Bellarm. l. 1. de Indulgentiis c. 3. & alii.

Eadem veritas confirmata fuit plurimis
& maximis miraculis, quæ S. Bernardus (ut
narratur l. 3. vitæ c. 4. & ipse modestè indi-
cat l. 2. de Consideratione in princip.) patri-
vit, prædicans variis in locis indulgentias
ab Eugenio III. concessas Cruce signatis in
ordine ad bellum sacrum contra Turcas.
Quibus accedit portentosa indulgentia S.
Mariæ Angelorum seu Portiunculæ à Chris-
to concessa S. Francisco sub ratihabitione
sive confirmatione Pontificis Romani; quæ
& ipsa specialiter pluribus miraculis con-
firmata fuit, & concursu mirabili populorum
usque hodie stabilitur: de qua etiam
testimonium præhibent probatissimæ histo-
riæ, ac S. Bernardus To. I. Homil. in Dom. 1.
Quadrages. & S. Antoninus 3. P. Summa Hystor.
Tit. 24. c. 14. §. 3. Immo de Chonorifi-
cam mentionem faciunt diversi Romani
Pontifices, ut Alexander IV. Bulla. *Quia
longum Benedictus XII. & alii.*

Denique quàmvis verba Scripturæ per
se sumpta non possint evincere hanc veri-
tatem, eam tamen sufficientissimè suadent
illa Christi Matth. 16. *Tibi dabo claves reg-
ni calorum, & quodcumque solveris super ter-
ram, erit solutum & in cælis. Et c. 18. Quodcum-
que solveris super terram, erunt soluta & in
cælo.* Hæc enim, ut sensus & usus Ecclesiæ,
cujus est judicare de vera interpretatione
Scripturarum, ostendit) respiciunt quævis
vincula, quibus anima nonstricta teneretur,
quæque aditum cæli occludunt aut impo-
nunt; addoque vincula non tantum pec-
catorum, sed etiam poenarum temporalium
post peccata remissa restantium.

Unde desumitur ratio Theologica: quia
cùm constet ex Scriptura datam esse Ec-
clesiæ potestatem in ipsa culpas, quod
in poenas consequentes præterea sumitur
ratio Theologica ex eo, quod in Ecclesia
thesaurus constans ex meritis seu satisfac-
tionibus Christi & Sanctorum; qui in
otiosus & frustraneus, potest per Ecclesiam
dispensari, adque ex ipso possunt indul-
gentiæ concedi.

Ejusmodi porrò thesaurum tradunt Theo-
logi communiter: & expressè Clemens XI.
Extrav. *Veneremus de Pœnit. & remiss.* dicens
Christum thesaurum, quem sui sanguinis effusione
acquisivit, non in sudario repositum, sed per B. Pe-
trum cæli clavigerum ejusque successores commisit
Fidelibus salubriter dispensandum. Unde inter ar-
ticulos Liberii à Leone X. damnatos decimus
erat iste: *Thesaurus, unde Papa dat indulgen-
tias, non est Christi & Sanctorum. Confirma-
tur ex infinitate meritum & satisfactio-
num Christi, quæ indubie sunt data Ec-
clesiæ, & nunquam possunt exhausti,*
quantum

quantumcumque pro illis sit datum præmium. Similiter etiam operibus bonis. B. Mariæ Virginis, & aliorum Sanctorum sit satisfactum per redditionem præmii, quatenus erant meritoria; non tamen est satisfactum, quatenus erant satisfactoria; cum B. Virgo & alii Sancti non indiguerint satisfactione, aut plures saltem non tantam promerebantur. Igitur excessus huiusmodi satisfactionum remanet in divina acceptatione, dispensandus per ministros Ecclesiæ, sicut bona civium decedentium sine heredibus aut legatariis devolvuntur jure Gentium ad rempublicam per ministros illius distribuenda. Unde Gregorius VI. supra, ait: *Ad cuius quidem thesauri cumulum B. Dei Generitricis & omnium sanctorum à primo iusto usque ad ultimum merita administrantur præstare noscuntur.* Quamquam merita electorum hic non sint necessaria: cum etiam forent sola Christi merita, abunde sufficerent; à quibus etiam satisfactioes superflue Sanctorum omnem vim trahunt; ut proinde frivole oblatent Hæretici, nos injuriam per hoc facere meritis Christi, quæ potius exaltamus. Juvat etiam ad hoc non solum satisfactiones superflue, sed etiam generaliter proprie dicta omnium merita & preces per modum impetrationis, quatenus objective movent Deum, ut satisfactiones Christi nobis applicentur, nosque ad indulgentias percipiendas per veram contritionem & poenitentiam disponamus. Et sic præstant ad cumulum etiam merita illorum Sanctorum, qui superfluas satisfactiones non habent.

Ipsi sanè Hæretici thesaurum meritorum Christi agnoscunt, quem sibi per fidem specialem applicari putant ad remissionem poenarum omnium etiam temporalium simul cum culpa: quæ ergo injuria Christo, quod eum thesaurum admittant Catholici sibi applicandum quoad poenas temporales per Pastores Ecclesiæ?

Fundamentum Hæreticorum recentiorum consistit in negatione purgatorii & suffragiorum pro altero; quod alibi refutatur. Aliud fundamentum est, quod solius Dei seu Christi peccata eorumque poenas remittit. Sed contra: Est etiam Sacerdotum tamquam Christi Vicariorum remittere culpas, & per injunctas poenitentias insuper poenas restantes, quidni ergo sit penes Ecclesiam remittere poenitentias injunctas vel injungendas, per indulgentiam nomine & in persona Christi tamquam principalis remittentis.

Neque inde sequitur, Sanctos esse nostros redemptores, utpote quorum passionibus expiantur nostra delicta quoad poenas temporales. Non, inquam, id potius sequitur, quàm quod simus ipsi redemptores nostri, quatenus per proprias satisfactiones

(quæ tamen ex ipso Christo vim habent) redimimus poenas temporales post culpam remissam restantes; quas tamen certum est ita à nobis posse redimi ex *Trid. sess. 14. c. 8. & can. 13. & 14.* Absolutè autem & simpliciter ob hoc non rectè dicitur homo justus redemptor sui vel alterius, sed solus Christus, qui nos ex captivitate peccati & diaboli per suum sanguinem tamquam præmium liberavit. Quamquam secundum quid & cum addito posset quis eareus dici redemptor, uti redimit; sicut & salvator, quatenus salvum facit. Unde sine ratione Michael Bajus negavit satisfactiones nostras esse dignum præmium redemptionis poenarum temporalium, ne alioquin essemus saltem ex parte redemptores, ut habet in *art. 56.* à tribus Pontificibus censurato. Prout etiam merito censuratus est articulus 57: *Per passionem Sanctorum in indulgentiis communicatas non proprie redimuntur nostra delicta: sed per communicationem Charitatis nobis eorum passionem impertuntur, ut digni simus, qui pretio sanguinis Christi à poenis pro peccatis debitis liberemur.*

Notanda verò est differentia inter passionem Christi & Sanctorum, quod solius Christi passiones possint applicari intra Sacramenta, ad remissionem tum culpæ & poenæ æternæ; tum etiam poenæ temporalis, sive totalis, ut in Baptismo, sive saltem pro parte, ut in Sacramento Poenitentiae. Quia verò remissioni poenæ in Sacramentis semper jungitur remissio culpæ, quæ remittitur per passionem solius Christi, & quia ipsa Sacramenta sunt instrumenta solius passionis Christi, patet thesaurum Ecclesiæ, quæ constantem passionibus Sanctorum, non posse dispensari in Sacramentis, sed solum extrà per indulgentias: quod ipsum tamen etiam à fortiori non est negandum posse fieri de illo quæ constantè passionibus Christi.

Denique de utilitate Indulgentiarum non est, quòd dubitetur: cum tollant poenas temporales quæ retardant ingressum cæli, nec impediunt exercitium bonorum operum, immò per eas provocentur fideles ad Communionem aliaque pia opera præscripta. Utilius quidem est & tutius, per actiones proprias satisfacere, quàm indulgentias quærere: utilissimum tamen est, & istud facere, & hoc non omittere: ut ita suscipientes Indulgentiam non cessent à poenitentiae fructibus producendis, qui meritorii & medicinales esse solent. Unde Tridentinum sess. 25. in Decreto de Indulgentiis merito docet, *Indulgentiarum usum Christiano populo maxime salutarem esse.*

§ 1.
Passio Christi
si applicatur etiam
in Sacramentis: Sanctorum verò tantum extrà Sacramenta in indulgentiis.

§ 2.
Indulgentia
quàm sint
utilis populo
Christiano.